



# Karhunmetsästyksen laillisuudesta ratkaisuja

Karhunmetsästyksen haaskan läheltä tai ravintohoukuttimen avulla kieltävät säädökset ovat hyvin tulkinnanvaraisia ja aiheuttavat epäselviä tilanteita. Asiasta on saatu sekä hyvin perusteltu oikeuspäätös että syyttämättä-jättämispäätös, joilla voi olla ohjaavaa vaikutusta myöhemmin.

**TEKSTI** HANNU LUKKARILA



RAUNO VOIOTINEN

Karhua ei saa ampua tuotantopellolta, jolta satoa ei ole korjattu. Samoin haaskan tai ravintohoukuttimen välitön ja tarkoituksellinen hyväksikäyttö on karhunpyynnissä kielletty. Myös riistapello tulkitaan ravintohoukuttimiksi.

**K**arhunpyynnin laillisuus työllistää edelleen niin poliisia, rajamiehiä, syyttäjiä kuin oikeuslaitosta. Metsästyslain 33 § mukaan karhunmetsästyksessä ei saa käyttää haaskaa, eikä ihmisen perustamaa ravintoon tai hajuun perustuvaa karhun houkutinta. Lisäksi on kielletty ampumasta karhua nurmipeltoa lukuun ottamatta pelloilta, jolta satoa ei ole korjattu.

### Hankaluuksia tulkinnanvaraisuudesta

Säädökset ovat avoimia ja jättävät paljon tulkinnanvaraa. Säädökset ovat ongelmallisia rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen vuoksi, koska metsästäjien pitäisi etukäteen tietää, mikä pyyntitapa on sallittua ja mikä ei. Nyt säädöksen soveltamista ja tulkintaa harkitaan jälkikäteen, ja lopullisten ratkaisujen saaminen kestää aivan liian kauan.

Avoimet säännökset aiheuttavat sen, että tutkintakynnys, samoin kuin syyttämiskynnys, on todella matalalla tasolla. Lisäksi tiedottaminen on yksipuolista ja metsästäjiä syyllistävää.

Suomessa haaskan perustaminen omalle maalle on ilmoituksenvaraista. Haaskan perustamisesta, paikan valinnasta, ruokinnan lopettamisesta ja haaskapaikan puhdistamisesta ennen karhunmetsästyksen alkua ei ole selkeitä ohjeita, eikä pakollista tarkastusta. Puhdistamisen onnistumisen arviointi jää riippumaan paikalla myöhemmin käyvän henkilön asenteesta ja hajuaistista, vaikka metsästäjä itse on mielestään tehnyt kaiken oikein.

Itärajalla toimii lukuisia kaupallisia suurpetojen kuvaus- ja katseluyrityksiä, jotka ovat vuosikausia harrastaneet voimakasta ruokintaa suurpetojen houkuttelemiseksi, ja joilla on suuri merkitys paikallisen karhukannan tiheyteen ja käyttäytymiseen.

### Hyvin perusteltu oikeuspäätös haaskan käytöstä

Kainuun käräjäoikeus ratkaisi lainvoimaisella tuomiolla 1/2021 sen, olivatko metsästäjät käyttäneet elokuussa 2019 syyttäjän väittämää kiellettyä pyyntitapaa. Tuomio on poikkeuksellisen hyvin ja asiantuntevasti perusteltu.

Kysymys oli siitä, että metsästäjä oli perustanut omalle maalleen laillisen pienpetohaaskan, jossa oli käynyt lukuisia karhuja kesä-elokuussa 2019. Haaska oli siivottu ja kalkittu 11.8.2019, ja riistakamera oli kuvannut karhun käyneen paikalla tämän jälkeen viimeksi 13.8. Käräjäoikeuden mielestä haaskapaikan valinta

ja puhdistaminen eivät olleet täysin onnistuneet.

Metsästys oli aloitettu illalla 22.8. liinamalla lähistön teitä. Silloin oli tullut tieto, että aikaisemmin päivällä karhu oli ollut muutaman kilometrin päässä haaskapaikasta koiran haukussa. Koira oli löytänyt illalla karhun noin 700 metrin etäisyydeltä haaskasta ja oli seurannut karhua, joka lopulta oli ammuttu noin 15 kilometrin päässä haaskapaikasta pohjoiseen.

Käräjäoikeuden mielestä koirilla pyydyttäessä on kiellettyä ottaa jälki suoraan haaskapaikalta tai sen lähimaastosta, ja kielletty etäisyys saattaa vaihdella sadasta muutamaan sataan metriin, jopa kilometriin saakka. Lisäksi oikeuden mukaan kiellettyä on väijyä karhua sen kulkureitillä, kun karhu on ensin ruokkimalla saatu totutettua haaskalla käyntiin.

Metsästäjän kannalta oleellista on, ettei metsästystä sinänsä ole kielletty haaskan lähiympäristössä – vain haaskan hyväksikäyttö on kielletty. Karhuhan on voinut tulla alueelle omia aikojaan, ei haaskapaikan vuoksi.

Syytteet hylättiin sillä perusteella, että tutkinnassa ei tullut esille näyttöä siitä, että koira olisi aloittanut karhunjaljen seuraamisen haaskapaikalta, eikä tapahtumapäivänäkään myöskään riistakamerassa näkynyt karhua. Syyksi lukemiseen tarvittava välittömyyshedellytys ja tarkoituksellinen haaskan hyväksikäyttö puutuivat, ja syyte hylättiin.

### Syyttämättäjäätämispäätös pellon hyväksikäytöstä

Pohjois-Karjalasta saatiin keväällä 2021 toinen karhunpyyntiä koskeva ratkaisu. Tapaus koski sitä, oliko kysymyksessä riistapello vai tuotantopello. Riistapellon hyväksikäyttö karhunmetsästyksessä on kiellettyä.

Tuotantokäytössä ollut syrjäinen ja pieni pello olisi sinänsä voinut olla tarkoitettu myös riistapelloksi. Syyttäjä ei kuitenkaan nostanut syytettä, koska pellon tosiasiallinen luonne jäi epäselväksi, ja metsästäjillä oli perusteet pitää peltoa tuotantopeltona, josta voi ottaa karhun jäljen.

Oleellista asiassa oli se, että kyseinen pello pienuudestaan huolimatta oli viljelijän ilmoittama, tarkastettu niin sanottu EU-tukipello, kuten viljelijä oli myös metsästäjille ilmoittanut. Pellon pienuus, syrjäisyys ja vaikeaviljeltävyys eivät ilman näyttöä tarkoituksellisesta toiminnasta ylittäneet syytekyynnystä, vaikka tutkintakynnys ylittyikin. ■